

Nr 112.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ersättning till S. G. Karlsson i anledning av sjukdom ådragen under militärtjänstgöring; given Stockholms slott den 8 mars 1940.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 8 mars 1940.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Sköld, anför:

Ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, utgår enligt bestämmelserna i förordningen den 18 juni 1927 (nr 234), vilken förordning trätt i kraft den 1 januari 1928. Genom nämnda förordning har förordningen den 18 juni 1909 (nr 89 sid. 1) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, upphävts, dock att ersättningsanspråk, som grundas på olycksfall som inträffat eller sjukdom som yppats före den 1 januari 1928, skall bedömas enligt äldre bestämmelser.

I 1 § av förordningen den 18 juni 1909 stadgas, att därest under militärtjänstgöring i fred olycksfall inträffar, så att tjänstgörande värnpliktig, volontär vid hären eller någon, som tillhör flottans eller kustartilleriets stamanskap, varder skadad, eller därest person, som nu nämnts, skadas under tjänstgöring i krig, staten skall utgiva ersättning jämlikt vissa i förordningen stadgade grunder. Dylik ersättning utgives jämväl, om sjukdom med därav följande skada yppas under eller efter slutad militärtjänstgöring och tjänstgöringen skäligen kan antagas hava till sjukdomen bidragit.

Framställning om ersättning skall göras inom viss tid från det tjänstgöringen upphörde eller från den senare tidpunkt, då skadan yppades.

I en den 6 augusti 1939 dagtecknad skrift har Sven Gustaf Karlsson, hemmet för kroniskt sjuka, Strängnäs, hos Kungl. Maj:t anhållit att få komma i åtnjutande av ersättning för sjukdom, som han skulle hava ådragit sig under militärtjänstgöring, utan hinder av att ansökan om dylik ersättning icke gjorts inom därför föreskriven tid.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Karlsson under år 1920 fullgjort första tjänstgöring vid Södermanlands regemente, att han under år 1921 fullgjort vinterövning samt att han — som under fullgörandet av första tjänstgöringen vårdats för sjukdom med huvudvärk, nystagmus och pupillförlamning — den 20 september 1922 frikallats på grund av »inskränkt förstånd».

Sedan Karlsson i en den 15 juli 1939 till riksförsäkringsanstalten inkommen skrivelse gjort framställning om ersättning för sviter efter sömnsjuka, som han skulle hava ådragit sig under nyssnämnda värnpliktstjänstgöring år 1920, förklarade riksförsäkringsanstalten genom beslut den 21 juli 1939, att enär Karlssons framställning om ersättning inkommit till anstalten först sedan mer än tio år förflutit från det hans militärtjänstgöring upphört och han under nämnda tid icke bevakat sin rätt till ersättning, anstalten funne sig icke kunna upptaga ersättningsfrågan till prövning.

I yttrande den 3 oktober 1939 över den av Karlsson hos Kungl. Maj:t nu gjorda framställningen har riksförsäkringsanstalten anfört bland annat följande:

Av den i anledning härav verkställda utredningen framgår, bland annat, att Karlsson under skilda perioder under åren 1920—1922 fullgjort värnpliktstjänstgöring vid Södermanlands regemente samt att han den 20 september 1922 frikallats på grund av »inskränkt förstånd».

Av de införskaffade uppgifterna framgår vidare, att Karlsson under tjänstgöringen år 1920 varit intagen å regementssjukhuset vid tvenne tillfällen för feber samt huvudvärk och svindel, att han år 1928 intagits å Hemmet för Kroniskt Sjuka i Nyköping för parkinsonism, att han den 16 februari 1934 överflyttats till Hemmet för Kroniskt Sjuka i Strängnäs, där han fortfarande vistas, samt att han vore fullständigt oförmögen till arbete.

För den händelse Kungl. Maj:t skulle finna skäligt, att Karlsson utan hinder därav, att framställningen icke gjorts inom vederbörlig tid, beredes ersättning jämlikt grunderna för förordningen den 18 juni 1909 om ersätt-

ning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, har riksförsäkringsanstalten upptagit ärendet till prövning.

Härvid har riksförsäkringsanstalten efter samråd med sin överläkare, professorn A. Troell, funnit ifrågavarande sjukdom hava ådragits under sådana förhållanden, att anstalten, därest framställning om ersättning gjorts inom vederbörlig tid, skulle hava tillerkänt sökanden ersättning jämlikt bestämmelserna i förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

Vidare hava *arméförvaltningens civila departement* och *sjukvårdsstyrelse* i utlåtande i ärendet den 31 oktober 1939 anfört följande:

Enligt sjukvårdsstyrelsens åsikt får sökandens värnpliktstjänstgöring år 1920 anses hava förorsakat eller bidragit till uppkomsten av sökandens nuvarande sjukdomstillstånd.

Vid sådant förhållande och då riksdagen tidigare i liknande fall medgivit, att ersättning finge utgå enligt grunderna för 1909 års militärsättningsförordning, oaktat framställning om ersättning gjorts sedan mer än tio år förflutit från det sjukdomen yppades eller militärtjänstgöringen upphörde, få *arméförvaltningens civila departement* och *sjukvårdsstyrelse*, under åberopande av vad riksförsäkringsanstalten anfört i sitt den 3 oktober 1939 över förevarande ansökning avgivna yttrande, i underdånighet hemställa, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen medgiva, att till sökanden må — utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom föreskriven tid — från och med den 1 januari 1940 från beväringmanskapets invalid, och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för åberopade förordningen kan anses berättigad.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att riksförsäkringsanstalten funnit, att den sjukdom (sömnsjuka), varav Karlsson enligt läkarintyg lider, ådragits under sådana förhållanden, att ersättning enligt grunderna för förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, kunde hava tillerkänts honom, därest framställning därom gjorts inom därför föreskriven tid, men att anstalten på grund av mellankommen preskription funnit sig icke kunna upptaga en av Karlsson gjord framställning om dylik ersättning till prövning. Emellertid har riksdagen tidigare i vissa fall medgivit, att ersättning enligt grunderna för nyssnämnda förordning finge utgå, oaktat framställning om ersättning gjorts sedan mer än tio år förflutit från det sjukdomen yppades. Med hänsyn härtill och då billighetsskäl tala för att Karlsson må komma i åtnjutande av den ersättning, vartill han varit berättigad, därest framställning därom gjorts inom föreskriven tid, får jag tillstyrka, att sådan ersättning beredes honom. I enlighet med vad *arméförvaltningens civila departement* och *sjukvårdsstyrelse* föreslagit torde ersättningen böra utgå från och med den 1 januari 1940.

*Departements-
chefen.*

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att till Sven Gustaf Karlsson må — utan hinder därav, att anspråk på ersättning icke framstälts inom behörig tid — från och med den 1 januari 1940 från beväringmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i

anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring,
kan anses berättigad.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda
hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall
samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga
till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Anders Broberg.
